

Wagneri Isolde - roll inimvõimete piirilt

Inimvõimete piiri puudutavas Isolde rollis Richard Wagneri ooperis "Tristan und Isolde" astub täna Estonias esimest korda lavale sopran Heli Veskus.

Inna Grünfeldt
inna@virumaateataja.ee

"Ühelt poolt olen ootusärevuses, sest roll on tõesti väga uhke, teisalt on minus veel kõhkclusi ja kahtlusi, sest tegemist on rollide rolliga. Tunded on vastandlikud, kuid valdavalt positiivsed," ütles Rakverest pärit Heli Veskus, kui esietenduseni oli jäänud poolteist nädalat.

"Olen olnud kiindunud Wagneri muusikasse aastaid, sellest ajast, kui puutusin sellega kokku, õppides Soomes Anita Vätkki juures, kelle karjäär ongi sellele rajatud," tunnistas lauljanna.

Kulgmine muusikas

Heli Veskus on olnud Wagneri-stipendiaat ja käinud Bayreuthis vaatamas etendusi, millele oodatakse piletit isegi kümme aastat. Üks neist oli "Tristan ja Isolde". Muidugi jäi Isolde lauljannat kummitama.

Kui Isolde rolli pakuti, jäi lauljanna pikalt mõtlema. "Mõtlesin, et muidugi laulan, aga vahepeal löin põnnama, sest ettevalmistusaeg tundus lühike. Tavaliselt valmistatakse seda rolli ette paar aastat," selgitas ta.

"Tekib küsimus, kas see ooper on armas-

OOPER

- Richard Wagner "Tristan und Isolde".
- Lavastaja Neeme Kuningas.
- Kunstnik Ervin Õunapuu.
- Dirigendid Arvo Volmer, Jüri Alperen ja Mihhail Gerts.
- Tristani rollis Heikki Siukola Soomest ja Peter Svensson Austriast, Isolde rolli esitavad Irmgard Vilsmaier Saksamaalt ja Estonia solist Heli Veskus.

lauljal olema vastav hääleliik. "Ma ei oska veel öelda, kas mul on päris õige hääleliik selle laulmiseks, aga koos dirigentidega leiame minu jaoks kõige parema lahenduse. Ma ei ole nii dramaatiline Isolde kui Eestis juba nähtud väga uhke häälega Wagneri laulja Irmgard Vilsmaier, olen natuke lüürilisem ja seda tuleb ära kasutada – Isolde partiis on ka väga palju lüürilist materjali, mis on minu positiivne pool," arutles ta.

"Tristanis ja Isoldes" võib lauljannat muusika, eriti taevalik Tristani ja Isolde armastusduett teises vaatuses ja Isolde armusurm ooperi lõpus. "See on intensiivne muusika, mis liigub kogu aeg, aga kuhugi ei lahene, lahendus tuleb alles neljatunnise ooperi lõpus. See on kulgmine, mida pole kerge kuulata. Kes jõuab ära oodata, sel on nauding ja rahulolu täielik," arvas ta.

Heli Veskus on jõudnud arusaamisele, et nii suureks rolliks ei maksa püüda kuidagi eriliselt valmistuda, vaid tuleb sel lasta

tasapisi endasse tulla. "Liiga intensiivne otsing võib inimese heaolu kahelda."

ni. Nüüd juba suudan partii kahe ja veerand tunniga läbi laulda," meenutas sopran ja arvas, et laval on ehk lihtsam. - "õnneks on mõningad kohad, kus ma ei laula".

Et teha rolli, paneb laulja sinna killukese iseennast ja leiab üles selle tibakesegi, mis temas ja tegelases ühist.

"Isoldes oli täielikku pühendumist inimesele, kellesse ta kiindus esimesel hetkel, kui teda nägi, kui teda ravitses ja päästis. Arvan, et olen ka inime, kes, kui kiindub, siis jäägitult. Seda muidugi ei oska öelda, kas ma armusurma läheks," arutles Heli Veskus.

"Tekib küsimus, kas see ooper on armastusest või surmast. See on tegelikult mõlemast – Isolde laulab lõpuks ju "Armusurma" - "Liebestod", mõtiskles lauljanna.

Oluliseks peab sopran partnerit. "Õlatunnetus on väga tähtis – kui sureme, siis koos," naeris Veskus. Tristanina seisab Veskuse Isolde kõrval Peter Svensson Austriast.

Karm hääleproov

Kuidas hääle raskele rollile vastu peab selgub etenduste

tatakse seda rolli ette paar aastat,” selgitas ta.

“Mõni asi tuleb nii äkki, et lausa ehmatab sind, et see aeg ongi käes,” tõdes laulja, kes polnud julgenud panna Isoldet oma unistuste rollide nimekirja.

“Olen olnud veendunud, et mingit Wagnerit saan oma karjääri jooksul laulda, aga et Isolde ...” oli ta hämmingus ja arvas, et Isolde laulmisele oleks võinud eelneeda mõni väiksem ja lühem Wagner – Elsa “Lohengrinis”, Sieglinde “Valküürides” või “Tannhäuseri” Elisabeth.

Veskuse sõnul nõuab Wagneri laulmine lauljalt meeletut vastupidavust, sest tema ooperid on väga pikad ja enamjaolt väga dramaatilised, samuti peab

“Tekib küsimus, kas see ooper on armastusest või surmast. See on tegelikult mõlemast.”

Heli Veskus

senti Isolde. Loomulikult olen keskendunud sellele, aga jõudu jagamine tuleb laval leida. See on samasugune kulgemine nagu muusikagi. Tähtis on, et kohe alguses kinni ei jookse, et pingutad üle,” selgitas lauljanna.

“Isolde on partii, mida tuleb õppida pikkamööda, lasta vahepeal natuke seista, siis jälle uuesti kätte võtta. Temast väsis alguses kiiresti, see muusika on nii intensiivne,” sõnas Veskus. Esimesed proovid kujunesid katsumuseks. “Tundsin, et väsin, ei oska, et olen küündimatu, sest ei jaksa laulda Wagnerit üle tun-

tuuta. Liiga intensiivne otsing võib inimese hoopis energaaltiliselt sulgeda. Selle rolli puhul ei saa ma kohe lavale minnes olla sada prot-

Karm hääleproov

Kuidas hääle raskele rollile vastu peab, selgub etenduste käigus. “See on ooper, kus, kui tõesti artistiga midagi juhtub, võetakse kõrvalt teine, kes laulab edasi. Seda on maailma ooperipraktikas küll ja küll erinevatel suurtel ooperilavadel juhtunud. Kuna see on mängimine inimjõu piiridel, siis mis teha. See on Wagner ja see on Isolde. Loodame muidugi, et seda ei juhtu,” rääkis lauljanna.

“Wagneri muusikat ei tasu peljata, ka mitte seda, et tegu on nii pika ooperiga,” julgustas Heli Veskus tulema viietunnist “Tristanit ja Isoldet” vaatama neidki, kes ei pea end ooperiga sinasõbraks.

“Ega igav ei hakka. Ühel hetkel märkad ootamatult, et kolmas vaatus on juba poole peal, niivõrd haarab see kaasa,” kinnitas lauljanna.

Wagneri muusikasse kiindunud rahvusooperi Estonia solistile Heli Veskusele pakub Isolde roll, kus partiis kaks ja veerand tundi puhast muusikat, väljakutset ja loomisrõõmu.

Lauljanna ja roll: Heli Veskus ja Isolde on naised, kes kiinduvad jäägitult.

Kaupo Kikkas